

IMAGINEA - probleme mă?

de *Liviu Antonesei*

Avem noi probleme cu imaginea? De bună seamă. Și avem probleme cu imaginea de pe vremea cînd construiam cea mai tîmpită formă de comunism din Europa, cu excepția micuței Albanii, desigur. Și, cu asta, cred că am pus un bun punct de început – avem probleme de imagine pentru că avem probleme mai întîi cu realitatea în care trăim și pe care o „construim”. Cînd am sărbătorit Bicentenarul Revoluției Franceze pe bune, adică cu sînge, chiar dacă sîngele a curs mai degrabă din prostia complotiștilor decît din eroism, pentru a continua sărbătoarea cu salbele de mineriade și, apoi, cu furăciunile din privatizare, cu ingineriile financiare, cu jocurile piramidale și toate celelalte minunății, la ce imagine ar trebui să ne așteptăm? Iar exportul de imagine l-am început cu cerșetorii „victime ale Revoluției de la Timișoara”, pe care i-am întîlnit în aprilie-mai 1990 la Berlin, l-am continuat cu băieții care intrau cu mașinile în vitrinele nemților și fugeau nu doar cu marfa de acolo, ci și cu seifurile, pe care le deschideau prin păduri, că doar „codrul e frate cu românul” și primul pas spre reabilitare l-au făcut bieții „căpșunari”, primii care, în massă, nu cazuri izolate, au arătat că românii mai și muncesc, totuși!

Pînă să ne ocupăm de realități, adesea chiar în locul de a o face, ne-am ocupat de imagine. Oficial. La cele mai înalte niveluri. Ca și cum am putea „construi” o imagine în afara și în contra realității. Doar că – și în acest caz – am început-o tot cu un scandal, cel legat de dl Costea și programul „Eterna și fascinanta Românie”. Dincolo de faptul că, pe atunci, fascinația provenea mai ales din oroare, rămînem de pe urma proiectului și cu imensul scandal financiaro-electoral, niciodată clarificat de mirabila noastră Justiție. Cea reală, nu „de imagine”. Ceea ce mi se pare clar este că, chiar dacă se pleacă bineintenționat la drumul spre o imagine bună, totul iese pînă la urmă anapoda. După „eterna și fascinanta” a urmat „mereu surprinzătoarea”, care avea măcar meritul exactității, pentru că nu spunea că surprizele ar fi neapărat plăcute! În fond, cînd vii din lumea civilizată, și șoselele proaste ori starea toaletelor sînt surprinzătoare. Dar, apoi, cu mai puțin de un an în urmă, iar ne-a apucat paranoia națională și am ajuns la „fabulospirit”! Dincolo de banii prea mulți dați pentru un brand nu doar prost, pentru că inexact, ci și deja utilizat de alții, mai intervine o chestiune involuntar ironică, de nu cumva autorii noului brand vor fi fost ironici cu intenție. „Fabulo” e un brand folosit de rețeaua de magazine „Plus”, cu produse ieftine, pentru o mulțime de produse alimentare, de pildă pastele făinoase! Ce sugerează nefericita preluare? Că sîntem ieftini, probabil. Ca macaroanele!

Asta înseamnă că nu se face și imagine bună României? Ba se face. Însă nu cu intenția de a face imagine bună, ci de a face lucruri bune, solide, interesante. Și, desigur, nu de cei plătiți să facă imagine – de la Ministerul de Externe la celelalte ministere de imagine și instituții subordonate. Nu cred că acidul Camil Petrescu se gîndea la „imaginea României în lume” cînd scria „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război” și, totuși, atunci cînd primul tiraj de zece mii de exemplare al traducerii franceze s-a epuizat într-o săptămînă, iaca, făcea imagine! Cum imagine fac Mircea Cărtărescu, Petru Cimpoieșu, Dan Lungu, Florin Lăzărescu și ceilalți scriitori maturi sau tineri care trezesc interesul cititorilor vestici, adesea și al editorilor, care au început să-i traducă și din proprie inițiativă, nu doar cu sprijinul financiar al ICR. Imaginea făceau Purcărete și Caramitru, imediat după Revoluție, cu primele turnee serioase peste hotare ale teatrelor românești, iar după aceea Marcel Lureș, Maia Morgenstern, același Caramitru și alți actori care, prin talentul lor, au pătruns în producțiile de film internaționale. În ultima vreme, cred că o contribuție decisivă „la imagine” o are noua școală de film, persecutată de CNC-ul aborigen, dar care s-a abonat la participările la festivalurile prestigioase, ba chiar și la premiile acestora. Cristi Puiu, Tudor Giurgiu, Cristian Munteanu, Cristian Mungiu – care, iată, pe lîngă Palme d’Or, marele trofeu, a mai luat și premiul internațional al criticii la Cannes! –, Radu Munteanu, Corneliu Porumboiu, Alexandru Solomon sînt mai eficienți decît serviciile naționale de imagine, cu cele secrete sau discrete cu tot!

Și, pentru că a venit vorba, cred că trebuie să lăsăm imaginea pe seama celor care fac realitățile, iar dacă recurgem la sprijin e bine să ne adresăm instituțiilor serioase, cu expertiză internațională. La sfîrșitul lui aprilie, am participat la Festivalul filmului românesc, organizat la Londra de Centrul Cultural Român al Fundației Rațiu. Organizat perfect de o instituție privată mai eficientă, probabil, decît toate ICR-

urile oficiale la un loc. Nu mă refer doar la acest eveniment. De cînd ICR-ul oficial de la Londra se odihnește, de prin decembrie, pentru că ostenit după primele trei luni de muncă, instituția privată evocată a organizat zeci de activități – concerte, expoziții, conferințe, dezbateri, lansări de carte, spectacole etc. ICR-ul are vreo zece salariați, CCR-ul numai unul! Dar mai bine încetez comparația, e umilitoare. Știu, de la demisia dlui Portocală de la Paris, că activitatea ICR-urilor e obstaculată și de impenetrabila birocrăție națională, dar această explicație nu e suficientă. Mai contează și cine lucrează acolo, la ICR-urile cu pricina. Vorbeam de expertiză? Păi, uitați-vă la filmulețul de numai un minut, de pe „Discovery Chanel”, „Visit Romania”, care face imagine excelentă fără să se pronunțe un singur cuvînt!